

▪ **ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:** Θέματα και Μέθοδοι της Συγκριτικής Πολιτικής Κοινωνιολογίας

▪ **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ:** Μανούσος Μαραγκουδάκης,
Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου

▪ **ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα έχει ως στόχο να εισάγει τους καταρτιζόμενους στα βασικά ζητήματα και μεθόδους της κοινωνιολογικής συγκριτικής ανάλυσης, δηλαδή στον θεωρητικό καθορισμό και τον ερευνητικό σχεδιασμό, οργάνωση και διενέργεια πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στα θεωρητικά πρότυπα και τις τάσεις που επικρατούν στην πολιτική κοινωνιολογία σήμερα, καθώς και στις βασικές ερευνητικές αρχές που θα πρέπει να ακολουθούνται σε μια συγκριτική έρευνα θεσμών, πολιτικών, κρατικών δομών, κοινωνικών κινήματων, νομικών συστημάτων, διεθνών οργανισμών, κρατών κλπ.

▪ **ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

Το μάθημα σκοπεύει να προσφέρει ένα συνολικό πλαίσιο εκμάθησης της συγκριτικής μεθόδου ανάλυσης και πρωτότυπης διερεύνησης των πολλαπλών κοινωνικών δικτύων -οικονομικών, πολιτικών, ιδεολογικών και γεωπολιτικών-, που επηρεάζουν και συνδιαμορφώνουν την κοινωνική πραγματικότητα, δηλαδή την διαμόρφωση των θεσμών, της κοινωνικής δράσης και των πολιτισμικών προτύπων συγκεκριμένων κοινωνιών, όπως και τη δυναμική των κοινωνικών εντάσεων, προκλήσεων και συγκρούσεων που διαμορφώνουν την κοινωνική εξουσία. Η κατανόηση των ανωτέρω μέσω μίας μεθοδικής διερεύνησης συγκεκριμένων κοινωνικών μεταβλητών και παραγόντων θα δώσει στον καταρτιζόμενο ένα σημαντικό εργαλείο για την χαρτογράφηση και ερμηνεία των κοινωνικών φαινομένων και θα συμβάλλει στην εξοικείωσή του με την εμπειρική έρευνα, που είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση και απόδειξη θεωρητικών υποθέσεων και τη λήψη επιχειρησιακών αποφάσεων.

▪ **ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ**

Το μάθημα απευθύνεται στους ερευνητές που επιθυμούν να ασχοληθούν με την κοινωνική έρευνα και σε όλους αυτούς που εκπονούν επιστημονικές εργασίες οι οποίες απαιτούν τη διενέργεια συγκριτικής έρευνας. Στελέχη της διοίκησης του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα θα βρουν λύσεις στην ερευνητική τους δραστηριότητα που απαιτείται για την επιστημονική λήψη αποφάσεων.

▪ **ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Μέθοδοι γνώσεως, αιτιότητα, και κεντρικά θέματα της συγκριτικής κοινωνιολογίας

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται τα μεθοδολογικά, επιστημολογικά, και εννοιολογικά χαρακτηριστικά της συγκριτικής έρευνας που επιτρέπουν την απόκτηση μίας

σφαιρικής και ουσιαστικής εικόνας του αντικειμένου, αλλά και αναπτύσσουν την ικανότητα σχεδίασης και εκτέλεσης πρωτότυπης έρευνας.

1. Μέθοδοι γνώσεως και η εννοιολόγηση της Αιτιότητας

Παρουσιάζονται οι βασικές μέθοδοι απόκτησης γνώσης και η ιστορική πορεία της κατανόησης της «Αιτιότητας» από τον Αριστοτέλη μέχρι τον Suppes.

2. Κεντρικά Θέματα Αιτιότητας

Εξετάζονται οι Τύποι της Αιτιότητας με συγκεκριμένα παραδείγματα.

3. Η εννοιολόγηση στην Συγκριτική Μέθοδο

Η σημασία της ορθής παρατήρησης και εννοιολόγησής της πριν περάσουμε στον σχεδιασμό της έρευνας καθαυτήν.

4. Οι Δέκα Εντολές για την Ανάλυση Εννοιών του Giovanni Sartori.

Δέκα συστάσεις για την ορθή εννοιολόγηση του ερευνητικού σχεδίου μας.

5. Τα σημαντικότερα συστατικά στοιχεία μίας ερευνητικής πρότασης.

Παράθεση των στόχων, της επιλογής, των κριτηρίων, των δεδομένων και της θεωρητικής υφής ενός ερευνητικού σχεδίου.

6. Τύποι συγκριτικής έρευνας.

Αναγνώριση και τυπολογία των βασικών ειδών συγκριτικής έρευνας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Η Λογική της Συγκριτικής Έρευνας

Διερεύνηση των βασικών στρατηγικών μεθόδων της συγκριτικής έρευνας, δηλαδή της Μεθόδου Συμφωνίας-Διαφοράς και της μεθόδου «πιο παρόμοιο σύστημα» - «πιο ανόμοιο σύστημα».

1. Σχεδιασμός έρευνας και επιλογή περιπτώσεων

Τι κάνει τις περιπτώσεις συγκρίσιμες, πώς επιλέγουμε αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις, και πώς συνδέουμε τις περιπτώσεις με τους στόχους της έρευνας.

2. Η διάκριση ανάμεσα στην Μέθοδο της Συμφωνίας και την Μέθοδο της Διαφοράς του Μιλλ.

Ανάλυση των προτερημάτων και των μειονεκτημάτων των δύο μεθόδων με παραδείγματα από μακροκοινωνιολογικές έρευνες.

3. Τα Πιο Παρόμοια και τα Πιο Ανόμοια Συστήματα

Ανάλυση των προτερημάτων και των μειονεκτημάτων των δύο μεθόδων με παραδείγματα από μακροκοινωνιολογικές έρευνες.

4. Οι τέσσερις τύποι σχεδιασμού της συγκριτικής έρευνας

Οι τρόποι που τα ανωτέρω δύο συστήματα μεθοδολογίας συνδυάζονται στην συγκριτική έρευνα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Οι Συγκριτικές Στρατηγικές «προσανατολισμού περίπτωσης» - «προσανατολισμού μεταβλητής» στα μακρο-κοινωνικά φαινόμενα.

Οι στρατηγικές ως χαρακτηριστικά συστατικά στοιχεία της ποσοτικής και της ποιοτικής μεθόδου. Τα κεντρικά χαρακτηριστικά των δύο στρατηγικών, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους, οι τρόποι χρήσης τους, και τα όρια της χρήσης τους.

1. Η συγκριτική μέθοδος προσανατολισμού περίπτωσης – τα όρια της έρευνας περίπτωσης

Οι στόχοι της έρευνας προσανατολισμού περίπτωσης ως συγχρόνως ιστορικά ερμηνευτική και αιτιολογικά αναλυτική.

2. Η συγκριτική μέθοδος προσανατολισμού μεταβλητής – τα όρια της έρευνας μεταβλητής

Οι στόχοι της έρευνας προσανατολισμού μεταβλητής ως εξηγητική των σχέσεων μεταξύ γενικών χαρακτηριστικών των κοινωνικών δομών.

3. Εφαρμογή των ποσοτικών τεχνικών σε δι-εθνικά δεδομένα και ο στατιστικός έλεγχος.

Τα οφέλη και τα όρια χρήσης των ποσοτικών τεχνικών στην σύγκριση μακροκοινωνικών φαινομένων.

4. Οι συγκριτικές μέθοδοι του Εμίλ Ντυρκέμ και του Μαξ Βέμπερ.

Η θετικιστική (προσανατολισμού μεταβλητής) και η ερμηνευτική (προσανατολισμού περίπτωσης) κοινωνική επιστήμη μέσα από το έργο των δύο κοινωνιολόγων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: «Μελέτη» και «Μελέτη Περίπτωσης» στην Συγκριτική Έρευνα

Εννοιολογικές διαφορές μεταξύ «μελέτης» και «μελέτης περίπτωσης»

1. Τύποι Μελέτης Περίπτωσης

Αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις, πρωτοτυπικές περιπτώσεις, αποκλίνουσες περιπτώσεις, κρίσιμες περιπτώσεις, αρχετυπικές περιπτώσεις, και η διαδικασία της κοινωνικής διερεύνησης.

2. Η Μέθοδος του Lijphart

Η διαφοροποίηση της συγκριτικής από άλλες μεθόδους όπως η πειραματική, η στατιστική και την μελέτη περίπτωσης. Μέθοδος μελέτης περίπτωσης, συγκριτική μέθοδος, πειραματική μέθοδος, στατιστική μέθοδος.

3. Η στρατηγική επιλογής δείγματος και περιπτώσεων κατά τον Flybjerg

Τυχαία Επιλογή, τυχαίο δείγμα, στρωματοποιημένο δείγμα, επιλογή προσανατολιζόμενη στην πληροφορία, ακραίες/αποκλίνουσες περιπτώσεις, περιπτώσεις μέγιστης παραλλαγής, κριτικές περιπτώσεις, παραδειγματικές περιπτώσεις. Πέντε παρανοήσεις σχετικά με την Μελέτη Περίπτωσης

Θέματα Εργασιών τρίτου Κύκλου

1. Η ιστορική προσέγγιση της συγκριτικής κοινωνιολογίας
2. Η συγκριτική ανάλυση της Αμερικανικής Κοινωνίας
3. Η Συγκριτική Μέθοδος
4. Η συγκριτική ανάλυση της δυτικής σεξουαλικότητας
5. Η Συγκριτική Ανάλυση του Δυτικού Πολιτισμού

Κάθε θεματική ενότητα περιλαμβάνει ένα αγγλόφωνο άρθρο συγκριτικής έρευνας, το οποίο χρησιμοποιείται στις αντίστοιχες ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών. Σε περίπτωση που ο σπουδαστής συναντήσει προβλήματα γλώσσας, ή κατανόησης του κειμένου, μπορεί να επικοινωνεί με τον διδάσκοντα.